

**Слобідсько-Українська (Харківська) палата
кримінального суду, м. Харків**

(назва фонду)

Фонд № 1948

Опис № 1

(назва опису)

1797–1841 рр.

(крайні дати документів)

ПЕРЕДМОВА

Після скасування автономії Гетьманщини та включення українських земель до складу Російської імперії, яке було проведено у 1781 р., було впроваджено новий адміністративний поділ, що діяв відповідно до “Учреждений для управления губерний Всероссийской империи” 1775 р.¹ (Далі – “Учреждения”). Територія Слобідської України ввійшла у Харківське намісництво, яке існувало з 1780 до 1796 рр.², і у ньому діяли всі установи, передбачені “Учреждениями”, зокрема, палати кримінального та цивільного суду.

У 1796 р., під час проведення загальнодержавних реформ, зокрема, на території Слобідської України, було ліквідовано намісництва, а також палати кримінального та цивільного суду, замість яких було утворено Слобідсько-Українську палату суду і розправи³ (Далі – Палата).

У 1801 р. Слобідсько-Українську палату суду і розправи було ліквідовано, так само, як інші аналогічні установи, і знов утворено окремі палати кримінального та цивільного суду.⁴ Вони підпорядковувалися безпосередньо Сенату, а з 1802 р. – Міністерству юстиції. Місцеве управління діяльністю палат здійснювали губернатор і губернський прокурор. До складу Палати входили голова, кандидатура якого затверджувалася імператором за поданням Сенату; двоє радників та два асесори. Компетенція Палати розповсюджувалася на територію Слобідсько-Української губернії.

У 1835 р. Слобідсько-Українську губернію було перейменовано на Харківську.⁵ Відповідно Слобідсько-Українська палата кримінального суду набула назву Харківська палата кримінального суду.

---

¹ *Описи Харківського намісництва кінця XVIII ст.* – Київ 1991. – С. 5

² *Полное собрание законов Российской империи. Собрание первое* (далі – *ІПСЗ*). — Т. 20. - № 15004; т. 24. - № 17654

³ *ІПСЗ*. – Т. 24. - № 17034

⁴ *ІПСЗ*. – Т. 26. - № 20004

⁵ *Полное собрание законов Российской империи. Собрание второе* (далі – *2ІПСЗ*). – Т. 10, отд. 2. - № 8654

У Палаті розглядалися справи, які надходили з підпорядкованих їй місцевих судів про кримінальні злочини, зокрема, про вбивства, зґвалтування, пограбування, побиття та образи. Палатою також розглядалися питання щодо звітності підпорядкованих їй судових установ, утримання колодників у місцевих в'язницях губернії тощо.

Управління Палатою здійснювалося Сенатом та Міністерством юстиції через укази та циркуляри; палата звітувалася рапортами, донесеннями, звітами. Підпорядкованим установам Палата надсилала укази і отримувала від них рапорти, доповіді.

У результаті впровадження у Харківській губ. Судових статутів 1864 р., яке відбулося у 1867 р.⁶, Харківські палати кримінального та цивільного судів було ліквідовано, і натомість утворено Харківську судову палату.⁷ Таким чином, у фонді Слобідсько-Української палати кримінального суду зберігаються документи, які хронологічно охоплюють діяльність Слобідсько-Української палати кримінального суду за 1801–1835 рр. та Харківської палати кримінального суду за 1835-1841 рр. Фонд також містить декілька справ Слобідсько-Української палати суду і розправи за 1797 р. Такі особливості документального складу обумовлені історією установи та послідовним наслідуванням попередніх установ наступними.

Крім справ, що стосуються безпосередньо судових процесів, що велися у Палаті та підпорядкованих їй судах, фонд містить також документи організаційного характеру: прибутково-видаткові книги, фінансові звіти палати, документи щодо організації діловодства.

Фонд 1948, Слобідсько-Українська палата кримінального суду було передано до ЦДІА УРСР з філіалу ЦДІА УРСР у м. Харків у 1969 р.⁸ разом з інвентарним описом. Заголовки опису недостатньо розкривали зміст документів, не завжди відповідали дійсності, крайні дати документів та

---

⁶ 2ПСЗ. – Т. 42, від. 1. - № 44094

⁷ 2ПСЗ. – Т. 43, від. 1. - № 8654

⁸ Центральний державний історичний архів України, м. Київ. – Справа фонду № 1948. – Арк. 2

кількість аркушів у справах було подано неточно; сам опис був у незадовільному фізичному стані.

У 2014 р. було завершено науково-технічне опрацювання опису фонду з поодиначною каталогізацією. У процесі роботи було складено нові заголовки, уточнено фондування справ, крайні дати документів.

У заголовках опису назву фондоутворювача скорочено. Замість повної назви – “Слобідсько-Українська палата кримінального суду” – вживається визначення “Палата.” Назви решти державних установ вживаються повністю.

Наприклад:

Листи та розпорядження Слобідсько-Української казенної палати, слобідсько-українського губернського прокурора, слобідсько-українського цивільного губернатора щодо порядку та контролю витрат Палатою казенних грошей.

Опис містить такі описові статті: перша графа – порядковий номер; друга графа – діловодний номер справи; третя графа – заголовок справи; четверта графа – крайні дати документів; п’ята графа – кількість аркушів у справі; шоста графа – примітки.

Начальник відділу ДАОД

Г. В. Путова

Список скорочень

губ. – губернія

м. – місто

м-ко – містечко

п. – полк

пов. – повіт

с. – село, села

сл. – слобода

сот. – сотня

хут. – хутір

№ з/п	Діло-водний номер	Заголовок справи	Крайні дати	Кількість арк.	Примітки
1		Журнал вхідних документів	8 січня - 31 грудня 1802 р.	230	
2		Протокол засідання Палати у справі за обвинуваченням відставного канцеляриста Вербицького І. у відлучці з місця служби у м. Харків за фальшивим відпускним білетом, а також намовлянні кріпаків протоєрея Іваницького до непослуху	[грудень] 1804 р.	13	
3		Рапорти городових магістратів Слобідсько-Української губ. про кількість колодників, утримуваних у магістратських в'язницях	31 грудня 1807 р. - 7 січня 1808 р.	4	
4		Відомості Палати про кількість вирішених і невирішених справ колодників	1 травня - 1 вересня 1812 р.	116	
5		Укази Сенату	2 січня - 27 листопада 1817 р.	522	
6		Указ Сенату у справі про оскарження поміщицею [Орловської] губ. Костомаровою дійсності шлюбу її брата, прапорщика Чефанова В. з [поміщицею] Бейман М.	17 листопада 1797 р.	2	
7		Прибутково-видаткова книга Палати	29 січня - 22 грудня 1825 р.	31	
8		Книга запису грошових виплат, внесених приватними особами за послуги Палати	20 січня - 10 грудня 1825 р.	20	
9		Книга запису витрат паперу	14 серпня - 8 грудня 1825 р.	10	

№ з/п	Діло-водний номер	Заголовок справи	Крайні дати	Кількість арк.	Примітки
10		Книга запису грошових сум, що надійшли з Харківського повітового казначейства для виплати жалування службовцям і на інші видатки Палати	20 січня - 19 грудня 1825 р.	7	
11		Книга реєстрації справ, які було повернено для виконання у Палату після розгляду [харківським] цивільним губернатором	26 січня - 1 листопада 1827 р.	43	
12		Справа про обвинувачення губернського секретаря Земборського М. та колезького секретаря Краснокутського В. у службових зловживаннях	24 вересня - 24 грудня 1828 р.	12	
13		Листування Палати та повітових стряпчих зі слобідсько-українським губернським прокурором щодо вирішення справ про неприродну смерть, бійки, крадіжки, описання маєтків, незаконне вирубання лісів, протиправні дії чиновників, підроблення документів тощо	14 квітня 1832 р. - 29 серпня 1834 р.	74	
14		Укази Палати розходчику Філевському М. про стягнення казенних зборів з осіб, що подавали апеляції на рішення	13 січня - 30 листопада 1834 р.	69	
15		Листування з місцевими судовими та поліцейськими установами Слобідсько-Української губ. про виплати різними особами державного мита за судові послуги	2 червня - 27 листопада 1834 р.	8	
16		Листи та розпорядження Слобідсько-Української казенної палати, слобідсько-українського губернського прокурора, слобідсько-українського цивільного губернатора щодо порядку та контролю витрат Палатою казенних грошей	30 січня - 13 червня 1834 р.	11	
17		Пояснення дружини титулярного радника Будянської П. щодо обвинувачення її поміщицею Крижановською К. в образі	20 серпня 1835 р.	2	

№ з/п	Діло-водний номер	Заголовок справи	Крайні дати	Кількість арк.	Примітки
18		Повідомлення Харківського губернського правління про порядок ведення діловодства, стягнення державного мита, витрат казенних грошей та ін.	17 січня 1838 р. - 31 грудня 1840 р.	238	
19		Прибутково-видаткова книга Палати	18 січня - 23 грудня 1827 р.	33	
20		Розпорядження Палати розходчику Філевському М. та його рапорти про використання казенних грошей	7 грудня 1834 р. - 7 грудня 1835 р.	188	
21		Укази Палати розходчику Філевському М. стосовно витрат гербового паперу	5 лютого - 12 листопада 1835 р.	22	
22		Генеральний звіт Палати про прибутки та видатки за 1834 р.	12 березня - 13 грудня 1835 р.	20	
23		Справа за обвинуваченням провінційного [секретаря] Охтирського городского магістрату Сомкова Н. у наданні підробних документів міщанину м. Бельов Тульської губ. Скапіну А.	12 - 28 січня 1797 р.	14	
24		Указ Палати розходчику Рибалкіну Г. про порядок обліку грошей, що надійшли у Палату в зв'язку з веденням справи про зловживання губернського секретаря Смоленського М.	31 грудня 1841р.	1	
25		Укази Палати розходчику Рибалкіну Г. про виплату жалування чиновникам Палати та розподіл казенних грошей	31 липня - грудень 1841 р.	12	
26		Укази Палати розходчику Рибалкіну Г. та його рапорти про витрати гербового паперу	22 вересня - 23 грудня 1841 р.	6	

№ з/п	Діло-водний номер	Заголовок справи	Крайні дати	Кількість арк.	Примітки
27		Реєстр невирішених справ Палати	13 серпня 1806 р. - 19 грудня 1808 р.	560	
28		Справа за обвинуваченням сина купця м. Харків Маковкіна О. у побитті та завданні образ сину купця м. Харків Щербакова О.	22 вересня - 4 грудня 1805 р.	10	
28 а		Справа за обвинуваченням губерньського секретаря Вишетравського П. у побитті та згвалтуванні міщанки Стрельникової М. а також привласненні грошей, належних їй та її матері, Стрельниковій Ф.	21 березня 1805 р. - 16 квітня 1808 р.	7	
29		Недіючий опис, складений у 1950 р.		2	
30		Опис справ повітових судів Слобідсько-Української губ. за 1720 -1800 рр., складені для передачі документів до московського архіву Міністерства юстиції	1867 р.	176	
31		Опис справ повітових судів Слобідсько-Української губ. за 1704 -1800 рр., складені для передачі документів до московського архіву Міністерства юстиції	1867 р.	215	
32		Описи справ повітових судів Слобідсько-Української губ за 1702-1798 рр., складені для передачі документів до московського архіву Міністерства юстиції	1867 р.	219	
33		Справа про розслідування зловживань городничого м. Куп'янськ Плотникова Б.	3 липня 1797 р. - 5 вересня 1804 р.	1001	
34		Недіючий опис, складений у 1967 р.		5	